REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 23. februara 2024
Br. Ref.: RK 2353/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI181/23

Podnosilac

Qazim Jashari

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Pml. br. 301/2023 od 26. juna 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Qazim Jashari (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Eset Berisha, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [Pml. br. 301/2023] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 26. juna 2023. godine u vezi sa rešenjem [PN1DKR. br. 574/2023] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 2. juna 2023. godine i rešenjem [PPRKR. br. 127/2023] Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 24. maja 2023. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja [Pml. br. 301/2023] Vrhovnog suda od 26. juna 2023. godine, kojim su, prema navodima podnosioca zahteva, povređeni članovi 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu br. 01/2023 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 31. avgusta 2023. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 1. septembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI181/23] imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Remzije Istrefi-Peci (članovi).

7. Dana 15. septembra 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana je po jedna kopija zahteva poslata Osnovnom i Vrhovnom sudu.

8. Dana 2. oktobra 2023. godine, Osnovni sud je dostavio dopis koji se odnosi na navode koje je izneo podnosilac zahteva.

9. Dana 31. januara 2024. godine, Sud je razmotrio izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno izneo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. maja 2023. godine, Osnovno tužilaštvo u Prištini (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) je podnelo zahtev za određivanje mere pritvora [PP/I. br. 133/2023] protiv okrivljenog-podnosioca zahteva zbog krivičnog dela Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. stav 1. (Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca) Krivičnog zakonika br. 06/L-074 Republike Kosovo (Sl. list, broj 2/2019, 14. januar 2019. godine) (u daljem tekstu: KZRK).

11. Dana 24. maja 2023. godine, Osnovni sud je rešenjem [PPRKR. br. 127/2023] odlučio: **USVAJA SE** zahtev [PP/l. br. 133/2023] Osnovnog tužilaštva od 23. maja 2023. godine, za određivanje pritvora, tako da se okrivljenom-podnosiocu zahteva Qazimu Jashariju **ODREĐUJE MERA PRITVORA** u trajanju od 1 (jednog) meseca. Pritvor se prema ovom rešenju okrivljenom-podnosiocu zahteva računa od trenutka zadržavanja, odnosno od 22.05.2023. do 21.06.2023. godine. Pritvor se određuje na osnovu člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) stav 1. podstav 1.1 i 1.2 tačke 1.2.2 i 1.2.3 Zakonika br. 08/L-032 o krivičnom postupku Republike Kosovo (Sl. list, broj 24/2022, 17. avgust 2022. godine) (u daljem tekstu: ZKPRK). Krivično delo za koje je osumnjičen podnosilac zahteva je: Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. stav 1. (Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca) KZRK-a.

12. Po pitanju osnovane sumnje da je došlo do izvršenja krivičnog dela od strane podnosioca zahteva, Osnovni sud je naglasio: "*Postoji osnovana sumnja da je okrivljeni Qazim Jashari, dana 22.05.2023. godine, oko 18:15 časova u ulici "Luan Haradinaj" u Prištini, neovlašćeno posedovao opojne droge sa namerom da ih proda, tako da je prilikom pretresa od strane policije kod okrivljenog Qazima Jasharija pronađena 21 kesica opojne droge tipa heroin težine 4,9 grama i 9 kesica sa sumnjivom opojnom drogom tipa kokain težine 1,3 grama*".

13. U prethodnom krivičnom postupku sprovedenom pred Osnovnim sudom, sudija za prethodni postupak je utvrdio: **(i)** da u ovom krivičnom predmetu postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. stav 1. podstav 1.1. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) ZKPRK-a jer postoji osnovana sumnja da je okrivljeni-podnosilac zahteva izvršio krivično delo Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. (Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca) stav 1. KZRK-a. Ova sumnja proizilazi iz spisa predmeta koji su dostavljeni sudiji za prethodni postupak, uključujući i potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta, fotodokumentacije, kao i iz drugih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta; **(ii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKPRK-a iz razloga što bi okrivljeni-podnosilac zahteva, ukoliko bi se našao na potpunoj slobodi, sakrio, izmenio ili falsifikovao dokaze ili uticao na potencijalne svedoke da daju iskaz u njegovu korist; **(iii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKPRK-a, uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, način i okolnosti pod kojima se sumnja da je izvršeno krivično delo jer iz istih proizilaze inkriminišuće radnje sa visokim rizikom po zdravlje drugih, čime su ubedljivo ispunjeni standardi pravnog osnova za određivanje mere pritvora.

14. Osnovni sud je takođe utvrdio da se na ovo rešenje može uložiti žalba Apelacionom sudu u roku od 48 sati od trenutka prijema pismenog otpravka ovog rešenja.

15. Branilac podnosioca zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv odluke o određivanju privremene mere, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji žalbu kao osnovanu i da osporeno rešenje ukine ili preinači tako što će odrediti neku drugu alternativnu meru iz člana 171. (Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog) ZKPRK-a.

16. Apelaciono tužilaštvo je predložilo Apelacionom sudu da se žalba branioca podnosioca zahteva u vezi sa određivanjem mere pritvora odbije kao neosnovana, a da se pobijano rešenje potvrdi.

17. Dana 2. juna 2023. godine, Apelacioni sud je rešenjem [PN1DKR. br. 574/2023] odlučio: **ODBIJA SE** kao neosnovana žalba branioca okrivljenog-podnosioca zahteva, a rešenje [PPRKR. br. 127/2023] Osnovnog suda od 24.05.2023. godine **POTVRĐUJE.**

18. Apelacioni sud je u relevantnom delu naveo: *"Krivično veće Apelacionog suda Kosova ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je okrivljenom odredio meru pritvora u skladu sa članom 184. stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKP-a, jer bi okrivljeni, ukoliko bi se našao na punoj slobodi, sakrio, izmenio ili falsifikovao dokaze ili uticao na potencijalne svedoke da daju iskaz u njegovu korist, zbog čega je određivanje mere pritvora okrivljenom neophodno radi nesmetanog i uspešnog vođenja ovog krivičnog postupka. Takođe, ovo krivično veće Apelacionog suda Kosova ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je okrivljenom odredio meru pritvora u skladu sa članom 184. stav 1. podstav 12 tačka 1.2.3 ZKP-a, uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, način i okolnosti pod kojima se sumnja da je izvršeno krivično delo, pri čemu iz spisa predmeta proizilazi da postoji osnovana sumnja da je okrivljeni Qazim Jashari, dana 22.05.2023. godine, oko 18:15 časova u ulici "Luan Haradinaj" u Prištini, neovlašćeno posedovao opojne droge, tako da je prilikom pretresa od strane policije kod okrivljenog Qazima Jasharija pronađena 21 kesica opojne droge tipa kokain težine 1,3 grama, zbog čega je određivanje mere pritvora opravdano i neophodno za uspešno vođenje ovog krivičnog postupka".*

19. Dana 20. juna 2023. godine, Osnovni sud je rešenjem [PPRKR. br. 127/2023] odlučio: **USVAJA SE** zahtev Osnovnog tužilaštva [PP/I. br. 133/2023] od 14.06.2023. godine za produženje pritvora, tako da se okrivljenom-podnosiocu zahteva **PRODUŽAVA MERA PRITVORA** u trajanju od 2 (dva) meseca. Pritvor se prema tom rešenju okrivljenom-podnosiocu zahteva računa od 21.06.2023. do 20.08.2023. godine. Pritvor se produžava na osnovu člana 184. stav 1. podstav 1.1 i 1.2 tačke 1.2.2 i 1.2.3 ZKPRK-a. Krivično delo za koje je osumnjičen je: Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. stav 1. KZRK-a.

20. U postupku za produženje mere pritvora vođenom pred Osnovnim sudom, sudija za prethodni postupak je utvrdio: **(i)** da u ovom krivičnom postupku postoji pravni osnov za produženje pritvora iz člana 184. stav 1. podstav 1.1. ZKPRK-a jer postoji osnovana sumnja da je okrivljeni-podnosilac zahteva izvršio krivično delo Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 276. stav 1. KZRK-a. Ova sumnja proizilazi iz spisa predmeta koji su dostavljeni sudiji za prethodni postupak, uključujući i potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta, fotodokumentacije, kao i iz drugih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta; **(ii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za produženje pritvora iz člana 184. stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKPRK-a zbog toga što bi okrivljeni-podnosilac zahteva, ukoliko bi se našao na punoj slobodi, sakrio, izmenio ili falsifikovao dokaze ili uticao na potencijalne svedoke da daju iskaz u njegovu korist; **(iii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za produženje pritvora iz člana 184. stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.3 ZKPRK-a uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, način i okolnosti pod kojima se sumnja da je izvršeno krivično delo jer iz istih proizilaze inkriminišuće radnje sa velikim rizikom po zdravlje drugih, čime su ubedljivo ispunjeni standardi pravnog osnova za produženje mere pritvora; **(iv)** da je sudija za prethodni postupak razmotrio mogućnosti primene drugih mera iz člana 171. (Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog) ZKPRK-a, međutim iste ne bi bile dovoljne da se spreči uticaj na svedoke i ponavljanje krivičnog dela, odnosno da se obezbedi uspešno vođenje postupka u ovom krivičnom predmetu.

21. Dana 20. juna 2023. godine, branilac podnosioca zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, zbog povrede odredaba krivičnog postupka, sa predlogom

da Vrhovni sud usvoji zahtev kao osnovan, da preinači pobijana rešenja i da se podnosiocu zahteva ukine mera pritvora.

22. Dana 26. juna 2023. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Pml. br. 301/2023] odlučio: odbacuje se kao bespredmetan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog-podnosioca zahteva podnet protiv rešenja [PPRKR. br. 127/2023] Osnovnog suda od 24.5.2023. godine i rešenja [PN1DKR. br. 574/2023] Apelacionog suda od 2.6.2023. godine.

23. Vrhovni sud je utvrdio: "*Kao što proizilazi iz spisa predmeta, prvostepeni sud je novim rešenjem PPRKR. br. 127/2023 od 20.6.2023. godine, produžio pritvor okrivljenom za još 2 (dva) meseca, koji može da traje do 20.08.2023. godine. Shodno tome, a imajući u vidu činjenicu da je veće prihvatilo zahtev za zaštitu zakonitosti jer je okrivljenom istekao rok za određivanje pritvora, ovaj sud ocenjuje da zahtev ne može biti predmet razmatranja i kao takav ostaje bespredmetan jer je, bez obzira na povrede koje su navedene u zahtevu, okrivljeni izdržao pritvor u vremenskom trajanju koje mu je određeno. Sa svega napred navedenog i u smislu člana 435. st. 2 ZKPRK-a, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja*".

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva navodi povredu članova 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

25. Podnosilac zahteva navodi: "*Podnosilac zahteva je pripadnik romske nacionalnosti. Pošto je pripadnik nacionalnih manjina koje žive u Republici Kosovo, smatra se da su mu povređena osnovna prava zagarantovana Ustavom. Kao što se može dokazati na osnovu spisa predmeta, policijski organi mu u postupku saslušanja nisu pružili prevod na njegov maternji jezik. Tek nakon primedbe branioca, sudija za prethodni postupak je odložio ročište za određivanje pritvora dok se ne obezbedi službeni prevodilac. Iz tog razloga se smatra da je podnosilac zahteva diskriminisan po osnovu nacionalnog porekla i da mu je na taj način povređeno pravo na jednakost pred zakonom. Diskriminacija je prema njemu nastavljena i poslednjom odlukom Vrhovnog suda, kojom je odbačen zahtev za zaštitu zakonitosti*".

26. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP jer je Vrhovni sud odbio da razmotri zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnet protiv odluke Apelacionog suda po kojoj je podnosilac zahteva zadržan u pritvoru.

27. S tim u vezi, podnosilac zahteva naglašava: "*Vrhovni sud je, odbacujući kao bespredmetan zahtev za zaštitu zakonitosti protiv odluke Apelacionog suda, povredio pravo stranke na pravično suđenje zagarantovano članom 31.2 Ustava Republike Kosovo i zakonsku obavezu ispitivanja zakonitosti odluka Apelacionog suda prema članu 432. st. 4 ZKPRK-a. U članu 432. st. 4 ZKPRK-a nije predviđena mogućnost da veće Vrhovnog suda odluči da odbaci zahtev, već je ta mogućnost prepuštena osnovnom sudu, pod uslovima iz člana 432. st. 2 ZKPRK-a*".

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 29.
[Pravo na slobodu i sigurnost]

"1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:

(1) nakon objavljivanja kazne zatvorom zbog krivičnog dela;

(2) zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično delo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprečavanje vršenja krivičnog dela i samo na veoma kratak period pre suđenja, na zakonom propisan način;

(3) radi vaspitnog nadzora maloletnog lica, ili radi njegovog/njenog privođenja nadležnom organu, na osnovu zakonitog naređenja;

(4) radi zdravstvenog nadzora lica, koje je zbog bolesti, opasno po društvo;

(5) zbog ilegalnog ulaska u Republiku Kosovo, ili nakon zakonite naredbe o udaljenju ili ekstradiciji.

3. Lice koje je lišeno slobode, se bez odlaganja treba obavestiti da ima pravo na nedavanje izjave i pravo na zaštitu, po svom izboru, i ima pravo da bez odlaganja obavesti tu osobu po svom izboru.

4. Lice koje je lišeno slobode hapšenjem ili pritvorom, ima pravo na pravnu pomoć, kako bi se ocenila zakonitost hapšenja ili pritvaranja. Odluku će doneti sud u vrlo kratkom roku i ukoliko je hapšenje ili pritvor nezakonito, narediće se oslobađanje lica.

5. Svako ko je žrtva hapšenja ili pritvora, koje nije u skladu sa odredbama ovog Člana, ima pravo na kompenzaciju, na zakonom propisan način.

6. Lice koje služi kaznu, ima pravo da se žali na uslove hapšenja, na zakonom propisan način".

Član 30.
[Prava optuženog]

"Svako ko je optužen za krivično delo uživa sledeća minimalna prava:

(1) da se odmah, na jeziku koji razume, obavesti o prirodi i razlozima optužbe pokrenute protiv njega/nje;

(2) da se obavesti o svojim pravima, na osnovu zakona;

(3) da ima dovoljno vremena i sredstava za pripremanje svoje odbrane;

(4) da dobije besplatnu pomoć prevodioca, ako ne govori ili ne razume jezik na kojem se sprovodi suđenje;

(5) pravo na branioca kojeg odabere, da slobodno komunicira sa istim i, ako nema dovoljno sredstava, ovu pomoć dobije besplatno;

(6) da se ne primorava da svedoči protiv sebe ili prizna krivicu."

Član 31.
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".

Član 53.
[Tumačenje odredbi ljudskih prava]

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 5.
(Pravo na slobodu i bezbednost)

"1. Svako ima pravo na slobodu i bezbednost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u sledećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

a) u slučaju zakonitog lišenja slobode na osnovu presude nadležnog suda;

b) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi obezbeđenja ispunjenja neke obaveze propisane zakonom;

c) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja lica pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično delo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se predupredilo izvršenje krivičnog dela ili bekstvo po njegovom izvršenju;

d) u slučaju lišenja slobode maloletnog lica na osnovu zakonite odluke u svrhu vaspitnog nadzora ili zakonitog lišenja slobode radi njegovog privođenja nadležnom organu;

e) u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se sprečilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode duševno poremećenih lica, alkoholičara ili uživalaca droge ili skitnica;

f) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode lica da bi se sprečio njegov neovlašćeni ulazak u zemlju, ili lica protiv koga se preduzimaju mere u cilju deportacije ili ekstradicije.

2. Svako ko je uhapšen biće odmah i na jeziku koji razume obavešten o razlozima za njegovo hapšenje i o svakoj optužbi protiv njega.

3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama iz stava 1.c ovog člana biće bez odlaganja izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom određeno da obavlja sudske funkcije i imaće pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti jemstvima da će se lice pojaviti na suđenju.

4. Svako ko je lišen slobode ima pravo da pokrene postupak u kome će sud hitno ispitati zakonitost lišenja slobode i naložiti puštanje na slobodu ako je lišenje slobode nezakonito.

5. Svako ko je bio uhapšen ili lišen slobode u suprotnosti s odredbama ovog člana ima utuživo pravo na naknadu".

Član 6.
(Pravo na pravično suđenje)

"1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

a) da u najkraćem mogućem roku, podrobno i na jeziku koji razume, bude obavešten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega;

b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;

c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtevaju;

d) da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;

e) da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu".

KRIVIČNI ZAKONIK BR. 06/L-074 REPUBLIKE KOSOVO

Član 267.
Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca

"1. Ko neovlašćeno kupi, ili poseduje u nameri da proda ili rastura, ili nudi na prodaju supstance ili preparate koji su zakonom proglašeni za opojne droge,

psihotropne i njima analogne supstance, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do osam (8) godina.

2. Ko neovlašćeno rastura, prodaje, prevozi, isporuči, posreduje, šalje ili isporučuje u tranzitu supstance ili preparate koji su zakonom proglašeni za opojne droge, psihotropne supstance ili analogne supstance, u nameri rasturanja, prodaje ili nuđenja na prodaju, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do dvanaest (12) godina.

3. Ko neovlašćeno izvozi ili uvozi supstance ili preparate koji su zakonom proglašeni za opojne droge, psihotropne ili analogne supstance, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od tri (3) do deset (10) godina.

4. Za potrebe ove glave, reč „analogna" podrazumeva svaku supstancu koja nije odobrena i čija je hemijska struktura u osnovi slična strukturi supstanci i preparata koji su proglašeni za opojne droge ili psihotropne supstance i čije efekte takva analogna supstanca oponaša.

5. Opojne droge, psihotropne supstance ili analogne supstance, kao i pribor i oprema za proizvodnju, rasturanje ili transport biće oduzeti".

ZAKONIK BR. 08/L-032 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 74.
Ispitivanje od strane policije

"1. Policija ima pravo da ispita lica koja mogu biti svedoci krivičnog dela i o istom ispitivanju sastavlja policijski izveštaj. Izveštaj sadrži tačno postavljena pitanja i date odgovore prilikom ispitivanja, identitet policijskog službenika koji je ispitao svedoka, vreme i mesto ispitivanja i identitet svedoka.

2. Policija ima pravo da ispita lica za koja se sumnja da su učinioci krivičnog dela, međutim dužna je da prvo obavesti osumnjičenog o krivičnim delima za koja se sumnja da je učinio i upozori o njegovim pravima na osnovu člana 122. stav 3. ovog zakonika. Izveštaj sadrži tačno postavljena pitanja i date odgovore prilikom ispitivanja, identitet policijskog službenika koji ispituje osumnjičenog, vreme i mesto ispitivanja i identitet osumnjičenog.

3. Prilikom ispitivanja iz stava 2. ovog člana, osumnjičeni ima pravo na besplatnu pomoć prevodioca ili uslugu prevođenja relevantnih dokumenata. Kada je to moguće, policija vrši tonsko ili optičko snimanje ispitivanja iz ovog člana.

4. Policija vrši tonsko ili optičko snimanje ispitivanja iz ovog člana".

Član 163.
Zahtev za određivanje mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog

"1. Ako državni tužilac veruje da treba da se odredi blaža mera iz člana 171. ovog zakonika za obezbeđenje prisustva okrivljenog, državni tužilac podnosi zahtev za blažu meru za obezbeđenje prisustva okrivljenog.

2. Ako državni tužilac veruje da se treba odrediti mera pritvora, državni tužilac podnosi zahtev sudiji za prethodni postupak za određivanje pritvora koji sadrži:

2.1. ime i prezime uhapšenog, ako je poznato, a ako nije poznato bilo koju drugu informaciju za adekvatno utvrđivanje identiteta uhapšenog;

2.2. mesto, datum i tačno vreme hapšenja;

2.3. krivično delo za koje se okrivljeni sumnjiči;

2.4. opis dokaza koji potkrepljuju osnovanu sumnju da je uhapšeni učinio krivično delo za koje se sumnjiči;

2.5. opis dokaza koji potkrepljuju artikulisane osnove koje ukazuju da:

2.5.1. postoji opasnost od bekstva;

2.5.2. da će uhapšeni uništiti, sakriti, promeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog dela, ili kada specifične okolnosti ukazuju da će ometati tok krivičnog postupka vršeći uticaj na svedoke, oštećene ili saučesnike; ili

2.5.3. kad težina krivičnog dela, način ili okolnosti pod kojima je izvršeno krivično delo, njegove lične osobine, ranije vladanje, sredina i uslovi u kojima živi, kao i ostale lične okolnosti ukazuju na opasnost da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim preti.

2.6. opis artikulisanih osnova da se veruje da su blaže mere nedovoljne za obezbeđenje prisustva okrivljenog.

3. Ako državni tužilac svojim zahtevom za određivanje pritvora ne utvrdi osnovanu sumnju da je uhapšeni učinio krivično delo za koje se sumnjiči, sudija za prethodni postupak oslobađa okrivljenog.

4. Ako zahtev državnog tužioca za određivanje sudskog pritvora ne utvrdi artikulisane osnove da se veruje da je ispunjen bilo koji od tri (3) elementa iz stava 2. podstav 2.5. ovog člana, sudija za prethodni postupak uzima u obzir i naređuje blažu meru iz člana 171. ovog zakonika za obezbeđenje prisustva okrivljenog, oslobađa okrivljenog ili od državnog tužioca zahteva dodatna pojašnjenja.

5. Ako zahtev državnog tužioca za određivanje sudskog pritvora ne utvrdi artikulisane osnove da je određivanje blaže mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog nedovoljno, sudija za prethodni postupak uzima u obzir i naređuje drugu blažu meru iz člana 171. ovog zakonika za obezbeđenje prisustva okrivljenog ili oslobađa okrivljenog".

Član 170.
Zapisnik o hapšenju i policijskim radnjama

"1. Policija vodi jedinstveni zapisnik o svim radnjama koje su preduzete u vezi sa uhapšenim, uključujući:

1.1. lične podatke uhapšenog;

1.2. razloge hapšenja;

1.3. krivično delo za koje se sumnjiči;

1.4. ovlašćenje ili obaveštenje državnog tužioca;

1.5. mesto, datum i tačno vreme hapšenja;

1.6. okolnosti hapšenja;

1.7. bilo koju odluku državnog tužioca u vezi sa zadržavanjem;

1.8. mesto zadržavanja;

1.9. odgovarajući identitet policijskih službenika i državnog tužioca;

1.10. usmeno i pisano obaveštenje uhapšenom o njegovim pravima predviđenim članom 162. stav 4. i članom 165. ovog zakonika;

1.11. obaveštenje o pravima predviđenim u stavu 1. podstav 1.10. ovog člana, naročito pravo na branioca i pravo na obaveštavanje članova porodice ili drugih odgovarajućih lica;

1.12. vidljive povrede i druge znake koji ukazuju na potrebu pružanja medicinskog lečenja;

1.13. obavljanje lekarskog pregleda ili pružanje medicinskog lečenja;

1.14. informaciju o provizornom bezbednosnom pretresanju lica i opis predmeta oduzetih od lica prilikom hapšenja ili u toku zadržavanja; i

1.15. za izlazak uhapšenog iz objekta, uključujući vreme i tačan datum, ako je lice oslobođeno, ili je izvedeno pred sudiju ili ako je prebačen u pritvorski centar.

2. Policija vodi zapisnik o svakom ispitivanju uhapšenog, uključujući vreme početka i završetka ispitivanja, identitet policijskog službenika koji ga je ispitao i drugih prisutnih lica. Ako branilac nije bio prisutan, to se propisno unosi u zapisnik.

3. Zapisnike iz stava 1. ovog člana potpisuju odgovarajući policijski službenik i uhapšeni. Ako uhapšen odbije da potpiše zapisnik, policijski organi unose u zapisnik takvo odbijanje i prilažu obrazloženje ili eventualne usmene ili pismene komentare uhapšenog.

4. Zapisnici iz st. 1. i 2. ovog člana stavljaju se na raspolaganje uhapšenom i njegovom braniocu na njihov zahtev, na jeziku koji uhapšeni razume.

5. Ove zapisnike policija čuva deset (10) godina od trenutka službenog okončanja krivičnog postupka ili od trenutka oslobađanja uhapšenog, ako se oslobađanje desilo nakon okončanja postupka".

Član 171.
Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog

"1. Mere koje se mogu preduzeti za obezbeđenje prisustva okrivljenog, sprečavanje ponavljanja krivičnog dela i uspešnog vođenja krivičnog postupka su:

1.1. poziv;

1.2. nalog za hapšenje;

1.3. obećanje okrivljenog da neće napuštati mesto boravišta;

1.4. zabrana prilaženja određenom mestu ili licu;

1.5. javljanje u policijsku stanicu;

1.6. jemstvo;

1.7. kućni pritvor;

1.8. pritvor.

2. Pri odlučivanju o tome koje će mere primeniti za obezbeđenje prisustva okrivljenog, sud je dužan uzeti u obzir uslove predviđene za konkretne mere i voditi računa da ne primeni težu meru ako je dovoljna blaža mera.

3. Ove mere se ukidaju kad prestanu razlozi zbog kojih su određene, ili se zamenjuju drugim blažijim merama kad za to nastupe uslovi.

4. Odluke o ovim merama donosi sudija za prethodni postupak pre podizanja optužnice, a nakon podizanja optužnice odluke donosi sudija pojedinac ili predsednik pretresnog veća, osim ako ovim zakonikom nije drugačije određeno.

5. Izraz „blaže mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog" ili „blaže mere" za potrebe ovog zakonika znači poziv i obećanje okrivljenog da neće napuštati mesto boravišta, zabrana prilaženja određenom mestu ili licu, javljanje u policijsku stanicu, jemstvo i kućni pritvor.

6. Sud može istovremeno odrediti jednu ili više mera iz stava 1. ovog člana."

Član 184.
Potrebni uslovi za određivanje pritvora

"1. Sud može odrediti pritvor protiv lica samo ako jasno utvrdi:

1.1. da postoji osnovana sumnja da je to lice učinilo krivično delo;

1.2. da je ispunjen jedan od sledećih uslova:

1.2.1. ako se krije, ako se ne može utvrditi njegov identitet ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju da postoji opasnost od bekstva;

1.2.2. ako postoje razlozi koji čine verovatnim da će uništiti, sakriti, izmeniti ili falsifikovati dokaze krivičnog dela ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati tok krivičnog postupka uticanjem na svedoke, oštećene ili saučesnike; ili

1.2.3. ako težina krivičnog dela, način ili okolnosti pod kojima je izvršeno krivično delo, njegove lične osobine, ranije vladanje, sredina i uslovi u kojima živi ili neka druga lična okolnost ukazuju na opasnost da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim preti.

1.3. blaže mere iz člana 171. ovog zakonika za obezbeđenje prisustva okrivljenog su nedovoljne da spreče ponavljanja krivičnog dela i obezbede uspešno vođenje krivičnog postupka.

2. U slučaju iz stava 1. podstav 1.2. ovog člana, pritvor određen samo zbog ne utvrđivanja identiteta lica se ukida čim se utvrdi njegov identitet. U slučaju iz stava 1. podstav 1.2. ovog člana, pritvor se ukida čim se pribave ili obezbede dokazi zbog kojih je pritvor određen.

3. Ako je okrivljeni prekršio neku od blažih mera iz člana 171. ovog zakonika za obezbeđenje prisustva okrivljenog, sud to posebno ima u vidu prilikom utvrđivanja postojanja okolnosti iz stava 1. podstavovi 1.2. i 1.3. ovog člana".

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud na početku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovnikom.

29. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava, kojima je utvrđeno:

"(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

30. Sud se dalje poziva i na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je predviđeno:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

1."Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

Član 48.
(Tačnost podneska)

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49.
(Rokovi)

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]".

31. Prilikom ocene ispunjenosti gore navedenih uslova prihvatljivosti, Sud primećuje da je podnosilac zahteva precizirao da osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Pml. br. 301/2023] Vrhovnog suda od 26. juna 2023. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokom određenim u članu 49. Zakona.

32. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 34 (2) Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmatra zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Pravilom 34 (2) je precizirano:

> *"Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju".*

33. Sud podseća da gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika (vidi slučaj KI04/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; i vidi takođe slučaj KI175/20, podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

34. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao *"očigledno neosnovan"* u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih *"očigledno neosnovanim navodima"*. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi *"četvrtog stepena"*; (ii) navodi koje karakteriše *"jasno ili očigledno odsustvo povrede"*; (iii) *"nepotkrepljeni ili neobrazloženi"* navodi; i na kraju, (iv) *"haotični ili nategnuti"* navodi (vidi slučaj KI04/21, citiran iznad, stav 27, kao i slučaj KI175/20, citiran iznad, stav 38).

35. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno prilikom ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će najpre podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj KI04/21, citiran iznad, stav 28).

36. Sud primećuje da je suština ovog slučaja povezana sa zahtevom Osnovnog tužilaštva za određivanje mere pritvora protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. KZRK-a. Osnovni sud je na osnovu člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) ZKPRK-a usvojio zahtev Osnovnog tužilaštva za određivanje pritvora protiv podnosioca zahteva za još 1 (jedan) mesec od trenutka zadržavanja, odnosno od 22.05.2023. do 21.06.2023. godine. Branilac podnosioca zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja o određivanju mere pritvora, te predložio da se žalba usvoji kao osnovana, a pobijano rešenje poništi ili preinači tako što će se odrediti druga alternativna mera na osnovu člana 171. (Mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog) ZKPRK-a. Apelacioni sud je odbio kao neosnovanu žalbu branioca podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda. Apelacioni sud je ocenio da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je podnosiocu

zahteva odredio meru pritvora u skladu sa članom 184. ZKPRK-a za potrebe nesmetanog i uspešnog vođenja ovog krivičnog postupka. U međuvremenu, nakon zahteva Osnovnog tužilaštva, Osnovni sud je doneo odluku o produženju pritvora protiv podnosioca zahteva u trajanju od 2 (dva) meseca. Branilac podnosioca zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za ocenu zakonitosti protiv odluka nižestepenih sudova zbog povrede odredaba krivičnog postupka i tražio puštanje podnosioca zahteva na slobodu budući da su svi dokazi već bili pribavljeni i da isti nije imao opasnu krivičnu evidenciju. Vrhovni sud je odlučio da odbaci kao bespredmetan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca podnosioca zahteva koji je podnet protiv odluka nižestepenih sudova.

37. Podnosilac zahteva navodi povredu članova 24, 29. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, tvrdeći da su mu tokom vođenja prethodnog krivičnog postupka povređena prava **(i)** na uvid u spise predmeta i dokaze tužilaštva pre održavanja ročišta za određivanje pritvora; **(ii)** na obezbeđivanje službenog prevodioca za vreme saslušanja u policiji iz razloga što je isti pripadnik romske nacionalnosti; **(iii)** na pravilno i dovoljno obrazloženje u vezi sa određivanjem i produženjem mere pritvora; **(iv)** određivanje blaže mere od mere pritvora, s obzirom na to da su svi dokazi pribavljeni u prethodnom krivičnom postupku; kao i **(v)** izostanak ocene zakonitosti mere određivanja i produženja pritvora od strane Vrhovnog suda.

38. Sa svega napred navedenog, Sud naglašava da će napred istaknute navode podnosioca zahteva razmotriti u kontekstu njegovog prava na slobodu i sigurnost, zagarantovanog članom 29. Ustava u vezi sa članom 5. EKLJP.

39. Što se tiče svih konkretnih navoda podnosioca zahteva, Sud ponovo naglašava da se pravičnost postupaka uvek procenjuje tako što se postupak sagledava u celosti, tako da neka izolovana nepravilnost ne može biti dovoljna da se postupci u celini učine nepravičnim (vidi slučaj Suda KI107/22, podnosilac *Valdet Avdiu,* rešenje o neprihvatljivosti od 18. januara 2023. godine, stav 42; i predmet ESLJP-a *Mirolubovs protiv Letonije*, br. 798/05, presuda od 15. septembra 2009. godine, stav 103).

40. U tom smislu, Sud se poziva na obrazloženje koje je Osnovni sud naveo u rešenju o određivanju pritvora [PPRKR. br. 127/2023] od 24.05.2023. godine: **(i)** da u ovom krivičnom predmetu postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. stav 1. podstav 1.1. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) ZKPRK-a jer postoji osnovana sumnja da je okrivljeni-podnosilac zahteva izvršio krivično delo Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca iz člana 267. (Neovlašćena kupovina, posedovanje, stavljanje u promet i prodaja opojnih droga, psihotropnih i analognih supstanca) stav 1. KZRK-a. Ova sumnja proizilazi iz spisa predmeta koji su dostavljeni sudiji za prethodni postupak, uključujući i potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta, fotodokumentacije, kao i drugih dokaza koji se nalaze u spisima predmeta; **(ii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKPRK-a zbog toga što bi okrivljeni-podnosilac zahteva, ukoliko bi se našao na punoj slobodi, sakrio, izmenio ili falsifikovao dokaze ili uticao na potencijalne svedoke da daju iskaz u njegovu korist; **(iii)** da sudija za prethodni postupak ocenjuje da postoji pravni osnov za određivanje pritvora iz člana 184. (Potrebni uslovi za određivanje pritvora) stav 1. podstav 1.2 tačka 1.2.2 ZKPRK-a s obzirom na težinu krivičnog dela, način i okolnosti pod kojima se sumnja da je izvršeno krivično delo jer iz istih proizilaze inkriminišuće radnje sa visokim rizikom po zdravlje drugih, čime su ubedljivo ispunjeni standardi pravnog osnova za određivanje mere pritvora.

41. Sud se takođe poziva i na obrazloženje koje je naveo Apelacioni sud: *"Krivično veće Apelacionog suda Kosova ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je okrivljenom odredio meru pritvora u skladu sa članom 184. stav 1. podstav 1.2 tačka*

1.2.2 ZKP-a, jer bi okrivljeni, ukoliko bi se našao na punoj slobodi, sakrio, izmenio ili falsifikovao dokaze ili uticao na potencijalne svedoke da daju iskaz u njegovu korist, zbog čega je određivanje mere pritvora okrivljenom neophodno radi nesmetanog i uspešnog vođenja ovog krivičnog postupka. Takođe, ovo krivično veće Apelacionog suda Kosova ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je okrivljenom odredio meru pritvora u skladu sa članom 184. stav 1. podstav 12 tačka 1.2.3 ZKP-a, uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, način i okolnosti pod kojima se sumnja da je izvršeno krivično delo, pri čemu iz spisa predmeta proizilazi da postoji osnovana sumnja da je okrivljeni Qazim Jashari, dana 22.05.2023. godine, oko 18:15 časova u ulici "Luan Haradinaj" u Prištini, neovlašćeno posedovao opojne droge, tako da je prilikom pretresa od strane policije kod okrivljenog Qazima Jasharija pronađena 21 kesica opojne droge tipa kokain težine 1,3 grama, zbog čega je određivanje mere pritvora opravdano i neophodno za uspešno vođenje ovog krivičnog postupka."

42. Na osnovu napred navedenog obrazloženja, Sud ocenjuje: **(i)** da su redovni sudovi utvrdili da je krivično delo za koje se sumnja da ga je izvršio podnosilac zahteva ozbiljne prirode sa značajnom štetom po društvo, što je u skladu sa testom nužnosti *(necessity test)* iz druge rečenice člana 5. stav 1 (c) EKLJP; **(ii)** da su redovni sudovi pokazali da postoji osnovana sumnja da bi podnosilac zahteva bio umešan u određeno i konkretno krivično delo, da isto nije sprečeno merom pritvora u skladu sa drugom rečenicom člana 5. stav 1 (c) EKLJP (vidi predmete ESLJP-a *Kurt protiv Austrije*, br. 62903/15, presuda od 15. juna 2021. godine, stav 186; i *S., V. i A. protiv Danske*, presuda od 22. oktobra 2018. godine, stavovi 89 i 91); **(iii)** da su sudovi dali dovoljan i relevantan osnov za opravdanje pritvaranja podnosioca zahteva, takođe pokazali i "posebnu savesnost" *(special diligence)* u vođenju postupaka (vidi predmete ESLJP-a *Buzadji protiv Republike Moldavije*, br. 23755/07, presuda od 5. jula 2016. godine, stav 87; i *Idalov protiv Rusije*, br. 5826/03, presuda od 22. maja 2012. godine, stav 140); **(iv)** da argumenti redovnih sudova protiv puštanja na slobodu upućuju na konkretne činjenice i lične okolnosti podnosioca zahteva koje opravdavaju njegovo pritvaranje (vidi predmete ESLJP-a *Aleksanyan protiv Rusije*, br. 46468/06, presuda iz 2008. godine, stav 179; i *Rubtsov i Balayan protiv Rusije*, br. 33707/14 i 3762/15, presuda od 10. aprila 2018. godine, stavovi 30-32); **(v)** da su redovni sudovi "brzo" odlučili o "zakonitosti" pritvaranja podnosioca zahteva u skladu sa garancijama člana 5. stav 4. EKLJP (vidi predmete ESLJP-a *Ilnseher protiv Nemačke*, br. 10211/12 i 27505/14, presuda od 4. decembra 2018. godine, stav 251; *Khlaifia i drugi protiv Italije*, br. 16483/12, presuda od 15. decembra 2016. godine, stav 131); **(vi)** da su redovni sudovi ispitali sve uslove od suštinskog značaja pružajući dovoljno razloga u skladu sa članom 5. stav 4. EKLJP (vidi predmet ESLJP-a *G.B. i drugi protiv Turske*, br. 4633/15, presuda od 17. oktobra 2019. godine, stav 176); **(vii)** da je postupak koji je sproveden protiv podnosioca zahteva imao sudski karakter u skladu sa garancijama iz člana 5. stav 4. EKLJP u vezi sa pritvaranjem podnosioca zahteva (vidi predmete ESLJP-a *A. i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 3455/05, presuda od 19. februara 2009. godine, stav 203; *Idalov protiv Rusije*, citiran iznad, stav 161).

43. U kontekstu konkretnog navoda tokom saslušanja u policiji, Osnovni sud je u dopisu od 2. oktobra 2023. godine koji je dostavljen Sudu objasnio da je podnosiocu zahteva obezbeđen prevodilac u skladu sa članom 165. (Obaveštenje uhapšenog o njegovim pravima) ZKPRK-a i da se ova činjenica može argumentovati i zapisnikom sa ročišta od 24.05.2023. godine. Takođe, prilikom ispitivanja u policiji, podnosiocu zahteva je obezbeđen branilac B.Sh.

44. U gore navedenom dopisu, Osnovni sud je naveo: "*Sud je omogućio kontakt okrivljenog Qazima Jasharija i njegovog branioca i isti nije izrazio nikakvu zabrinutost po pitanju prevoda. Nakon toga, ovaj sud je upoznao okrivljenog sa njegovim pravima u skladu sa članom 165. ZKPRK-a, dok se okrivljeni Qazim Jashari lično na albanskom jeziku*

izjasnio da ne razume jezik. U tom trenutku sam pozvao u salu policijske službenike i pitao ih za prevod, a isti su me obavestili da nije tražio prevodioca, dok advokat Eset Berisha, iako mu je data mogućnost da se konsultuje sa svojim branjenikom, ne samo da nije tražio prevodioca, već nije ni izrazio zabrinutost po ovom pitanju. Nakon izjašnjavanja okrivljenog Qazima Jasharija, ovaj sud je prekinuo ročište u 12:00 sati radi obezbeđivanja prevodioca na romski jezik kako bi okrivljeni bez poteškoća razumeo prava i tačno se upoznao sa procesnim radnjama i nakon što je obezbeđen D.Q., ročište je nastavljeno u 15:55 časova. Takođe, ovaj sud jer prethodno pregledao spise predmeta radi obezbeđivanja uslova za održavanje ročišta, uključujući i prevodioca. Iz spisa predmeta je proizašlo da je tokom saslušanja u policiji, okrivljeni Qazim Jashari imao branioca i to advokata B.Sh., a isti zapisnik su potpisali okrivljeni i njegov branilac i nije se ispostavilo da je tražio prevodioca ili imao bilo kakvih primedbi, ali se i pored toga ovaj sud, po službenoj dužnosti, postarao da okrivljeni Qazim Jashari preko prevodioca za romski jezik lako i tačno razume postupak na ročištu, zahtev tužilaštva PP. I. br. 133/2023 od 23.05.2023. godine za određivanje pritvora, odbranu koju je izneo advokat Eset Berisha kao i svaku odluku suda".

45. Sa svega napred navedenog, Sud utvrđuje da su u konkretnom slučaju osporene odluke redovnih sudova obrazložene i da sadrže utvrđene činjenice, relevantne zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi slučajeve Suda br. KI24/22, podnosilac *Turkiye Is Bankasi A.S.-filijala na Kosovu*, citiran iznad, stav 45; KI174/21 podnosilac *Bashkim Makiqi*, citiran iznad, stav 58 i KI72/12, podnosilac *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61, i KI135/14, *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58).

46. Što se tiče odluke Vrhovnog suda, Sud primećuje da je isti utvrdio da zahtev podnosioca zahteva ne može da bude predmet razmatranja, odnosno da je bespredmetan iz razloga što je podnosilac podneo zahtev za zaštitu zakonitosti nakon što je okrivljeni izdržao pritvor u vremenskom trajanju koje mu je određeno.

47. Sud ocenjuje da iz spisa predmeta proizilazi da su redovni sudovi u slučaju podnosioca zahteva postupili sa potrebnom ozbiljnošću, odmeravajući sve centralne aspekte zakonitosti pritvora podnosioca zahteva. Sud takođe ocenjuje da su postupci u celini bili pravični i da nije uočena nijedna izolovana nepravilnost koja je toliko značajna da bi postupke u celini učinila nepravičnim (vidi slučaj Suda KI107/22, podnosilac *Valdet Avdiu,* citiran iznad, stav 42; i predmet ESLJP-a *Mirolubovs protiv Letonije*, citiran iznad, stav 103).

48. Sud takođe smatra da navodi o povredi članova 24. i 31. Ustava ne mogu biti predmet ustavne ocene zbog toga što isti ne pokreću nijedno novo pitanje koje nije razmotreno u kontekstu člana 29. Ustava u vezi sa članom 5. EKLJP-a (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve Suda br. KI65/15, podnosioci *Tatjana Davila, Ljubiša Marić, Zorica Kršenković, Zlatoj Jevtić,* presuda od 14. septembra 2016. godine; i br. KI193/18, podnosilac *Agron Vula*, presuda od 22. aprila 2020. godine).

49. Sud zaključuje da navodi podnosioca zahteva o povredi prava na slobodu i sigurnost koje je zagarantovano članom 29. Ustava u vezi sa članom 5. EKLJP predstavljaju *"nepotkrepljene ili neobrazložene navode"* i da se moraju odbiti kao očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je precizirano u pravilu 34 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 48 (1) (b) Poslovnika, na svojoj sednici održanoj dana 31. januara 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;

III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani